

Vrouwen aan kop

Wat je niet kan zien, kan je ook niet worden. En dus is het belangrijk dat we genoeg vrouwelijke rolmodellen hebben die laten zien: als ik dit kan, kan jij het ook!

— 'Ik ben dan wel de eerste vrouw in deze functie, maar ik zal zeker niet de laatste zijn,' speeche Kamala Harris toen bekend werd dat ze de eerste vrouwelijke vicepresident van de Verenigde Staten zou worden. Zo ongeveer half vrouwelijk Amerika (wat heet: de halve wereld!) barstte in juichen uit. Eindelijk zou er in 'het machtigste land ter wereld' een vrouw mede aan het roer staan, want deze keer zou de functie eens níét puur ceremonieel zijn. Dat Kamala een vrouw van kleur en van Aziatische afkomst is – en dus in meerdere opzichten een 'first' in deze functie – maakt dit voor velen een driedubbele overwinning. Jonge meisjes kregen een rolmodel voorgeschoteld dat ze liet zien dat het mogelijk is om als vrouw (van kleur) aan de top te komen. Ook dichterbij huis kun je natuurlijk rolmodellen vinden. Het kan je moeder zijn die met haar topcarrière laat zien dat je prima een goede moeder kan zijn en je ambities kan waarmaken. Of neem die leuke vijftigster die tevreden in haar eentje met een glas wijn bij een strandtent zit, waardoor je denkt: ook al blijf ik écht *forever* single, hoe erg is dat nou eigenlijk? Of misschien las je keer op keer *Pippi Langkous*, waardoor je al op jonge leeftijd leerde dat ook meisjes stoer, verrekte sterk en zelfstandig kunnen zijn.

Laat zien dan

Maar wat als je maar weinig rolmodellen kent? Als je niemand in je directe omgeving ziet die op jou lijkt en doet waarvan jij droomt? Dan is het extra belangrijk dat zulke vrouwen in de media wél zichtbaar zijn. Maar helaas: volgens het Global Media Monitoring Project (GMMP) uit 2020 zijn witte mannen nog altijd oververtegenwoordigd in Nederlandse nieuwsmedia: slecht 26% is vrouw, en slechts 9% is een persoon (man of vrouw)

van kleur. En als vrouwen al in het nieuws komen, dan is dat zelden als expert: 78% van de deskundigen is man. Dat kan en moet beter. Janneke van Heugten van mediaplatform Vaker In De Media maakt zich hier al jaren hard voor. Janneke: "Door rolmodellen word je je bewust van de mogelijkheden die je hebt. Als rolmodellen ontbreken en stereotypen juist oververtegenwoordigd zijn, dan heeft dat onbewust invloed op de keuzes die je maakt. Zo is uit onderzoek gebleken dat het invloed heeft op de studiekeuze van meisjes als vrouwen in de media vooral in een verzorgende, ondersteunende rol te zien zijn. Het leert meisjes dat ze erkenning krijgen als ze lief zijn, waardoor ze onbewust op zoek gaan naar een ondersteunde rol in plaats van een managementfunctie. Of ze denken dat die weg heel moeilijk wordt om te bewandelen. Gelukkig werkt het ook andersom: als jij een vrouwelijke piloot ziet, dan denkt je brein: hé, dat is dus ook een optie voor mij." Wat kan de media beter doen? "Te vaak nog worden vrouwen als een soort *window dressing* gebruikt.

Dan laten ze om aan de norm te voldoen vier moeders aan het woord, maar zijn er nog steeds amper vrouwelijke experts te zien. Zwarte vrouwen en moslima's worden al helemaal bijna nooit gevraagd om vanuit hun vakkennis het nieuws te duiden, echt schandelijk. Redacties weten ze alleen te vinden als het over diversiteitsonderwerpen gaat. Zwarte mannen worden vermoed ik nog het vaakst stereotiepe afgebeeld in de media, als vorm van entertainment of als bad guy. Laat eens een mannelijke arts van kleur zien, dat zou zo veel kunnen betekenen voor jongeren." Freelance stylist Valérie Ntantu (27) had er ook last van dat ze geen rolmodellen kende toen ze de modewereld in wilde. "Ik ervaarde het echt als een groot gebrek dat ik niemand in de mode-industrie zag die op mij leek. Zeker in het begin voelde ik me daardoor minder op mijn plek, ik had het idee dat ik me dubbel zo hard moest bewijzen. Mijn →

'Zie jij een vrouwelijke piloot, dan denkt je brein: hé, dat is dus ook een optie voor mij'

opluchting was groot toen mijn stagebegeleider ook een vrouw van kleur bleek te zijn. Puur toeval! Zij was voor mij het levende bewijs dat ook vrouwen van kleur succesvol kunnen zijn in dit vak, ik kon me echt aan haar optrekken. Daarnaast was het inspirerend om te zien dat ze voor meer diversiteit op de modepagina's zorgde, ook ik werk nu bijna altijd met modellen van kleur. Nu kan ik zelf hopelijk een rolmodel zijn. Ik ben er daarom extra blij mee dat mijn foto wordt afgedrukt bij mijn moderubriek, zodat andere meiden van kleur zien: we zijn er echt wel in de stylingwereld!"

Vrouwen aan de macht

Ook door bijvoorbeeld je leeftijd kun je behoefte hebben aan een rolmodel, zo ervaren Anouk Gielen, die op haar 21ste al voor GroenLinks in de Provinciale Staten zit: "Zonder rolmodellen had ik me nooit verkiesbaar gesteld. Ik twijfelde heel erg of ik niet te

'In de media zijn er nog steeds amper vrouwelijke experts te zien'

jong was. Toen onze lijsttrekker – zelf een jonge vrouw – zei dat mannen het wél doen als ze twijfelen, dacht ik: nu kan ik geen nee meer zeggen. Ook het Amerikaanse congreslid Alexandria Ocasio-Cortez inspireert mij. Als ik haar aan het werk zie, dan krijg ik extra veel zin om zelf aan de slag te gaan. Zij is het bewijs dat je niet twintig jaar ervaring hoeft te hebben om de politiek in te gaan; je kan je ook als jonge vrouw sterk maken en je hoeft niet bang te zijn voor kritiek. Je kan wel degelijk druk uitoefenen en iets betekenen. Dan zien anderen je in eerste instantie maar als een schattig meisje."

Devika Partiman weet als voorzitter van stichting Stem op een Vrouw alles van het belang van vrouwelijke rolmodellen in de politiek: "Zij halen de verbeelding naar de realiteit. Als je iemand in een bepaalde positie ziet die op jou lijkt, dan lijkt de kans groter dat het jou ook lukt. En het is gewoon leuk. We doen soms lacherig over fan zijn van iemand, maar hoe fijn is het als je denkt: daar zit iemand in de politiek die ik tof vind!" Maar een rolmodel werkt niet altijd motiverend. Waar de een de vurige Sylvana Simons geweldig vindt, kan een ander zich misschien wel meer in de bedaarde Angela Merkel herkennen. Devika: "Uit politiek onderzoek blijkt dat een vrouwelijk rolmodel heel goed kan werken, maar ook kan ontmoedigen als je vrouwen ziet die helemaal niet op jou lijken. Een rolmodel werkt dus alleen maar als je je echt kunt herkennen in diegene. Dus om nou te zeggen dat één succesvolle vrouw alle vrouwen inspireert: nee. Veel vrouwen worden juist afgeschrikt in hun politieke ambities door al die vrouwen in de politiek met een enorme vakkennis en groot debattalent. Ik denk dat ze in de politiek het besef nog missen dat we daarom heel veel verschillende rolmodellen nodig hebben."

En daarbij is nog een lange weg te gaan. Slechts 39% van de Tweede Kamerleden is vrouw – overigens is dit cijfer dit verkiezingsjaar wel voor het eerst sinds 2012 gestegen. Binnen deze groep vrouwen is al helemaal weinig diversiteit. Devika: "We zien gelukkig steeds meer vrouwen van kleur in de politiek,, na de verkiezingen is dit gestegen van vijf naar tien, maar in de Tweede Kamer zaten hiervoor jarenlang geen zwarte vrouwen of mannen. Dat worden er nu vijf. Maar dat dit

'Politica Alexandria Ocasio-Cortez bewijst dat je ook als jonge vrouw iets kunt betekenen'

zo zeldzaam is, is kwalijk voor het vertrouwen dat mensen hebben in de politiek. Als er meer diversiteit was, dan zouden meer mensen zich kunnen herkennen in de politiek. En zouden kinderen naar de tv kijken en een rolmodel kunnen zien. Jonge meisjes roepen nu al dat ze later premier willen worden, omdat ze steeds meer vrouwelijke politici zien. Ze laten zich dan minder snel uit het veld slaan, omdat ze zien: het is normaal, ik mag hier zijn." Goed nieuws dus dat vier politica's van kleur van verschillende partijen – Joan Nunnely (D66), Milka Yemane (GroenLinks), Isaura Carrilho (DENK) en Fatihya Abdi (PvdA) – onlangs de handen ineen hebben geslagen als 'de Dutch Squad'. Hun missie: meer mensen van kleur in de politiek, meer aandacht voor hun thema's en meer mensen uit hun achterban die naar de stembus gaan.

FOTOGRAFIE GETTY IMAGES, ANP

Vaarwel impostor syndroom

Een rolmodel is dan ook belangrijk bij het bestrijden van het impostor syndroom, waarbij je het gevoel hebt de plek waarop je zit eigenlijk niet waard te zijn. Vréneli Stadelmaier schreef er het boek *F*ck die onzekerheid* over: "Mensen voelen zich sneller een bedrieger als ze anders zijn dan de norm. Als de CEO altijd een oude witte man in pak is geweest, en jij bent een jonge zwarte vrouw, dan kan het helpen als je meer vrouwen zoals jezelf kent die je op dat pad zijn voorgedaan. Dan word je erin bevestigd dat je ambities niet raar zijn en dat wat je wil wel degelijk mogelijk is. Daarnaast is het belangrijk dat rolmodellen zelf open zijn over hun impostor syndroom. Als je weet dat zelfs Michelle Obama dat soort gedachten heeft, dan laat je je er zelf misschien ook niet meer door weerhouden."

Volgens Janneke is het ook om een andere reden belangrijk dat vrouwen van dat impostor syndroom afkomen: "Een man die een onderwerp voor 30% kent, vertelt daar graag over op televisie. Een vrouw die het onderwerp voor 90% kent, schuift een mannelijke collega naar voren. Zeg gewoon van tevoren tegen een redactie waar ze je beter niet naar kunnen vragen. Je hoeft helemaal geen lopende encyclopedie te zijn, je moet jouw expertise aan een groot publiek kunnen uitleggen. En daar help je tegelijkertijd andere vrouwen mee. Want die zien meer deskundige vrouwen op televisie en worden erin bevestigd dat je je mag opstellen als leider en dat podium mag pakken." Niet om te ontmoedigen, maar daarvoor moet je wel kunnen incasseren. Devika: "Zodra je om een of andere reden opvalt – oud, jong, van kleur, moslima, je hebt grote ambities – ben je uitzonderlijk en krijg je bakken shit over je heen. Maar juist die vrouwen hebben we nodig als nieuwe rolmodellen, voor een bredere groep meisjes en vrouwen. Het is dus belangrijk dat we opstaan tegen die intimidatie, en ons niet laten tegenhouden." Dus lady's, *reach for the stars!* Zodat vrouwelijke CEO's, politici, maar ook brandweervrouwen uiteindelijk niet meer opvallen, omdat iederéén begrijpt dat ze net zo veel in hun mars hebben als die andere 50% van de wereldbevolking. **G**